

97. Tiistaina 14 päivänä marraskuuta 1995

kello 14.20

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Toinen käsittely

1) Hallituksen esitys laiksi vaikeavammaisille yrittäjille myönnettävistä veronhuojennuksista 2590

Hallituksen esitys 153/1995 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 28/1995 vp

2) Hallituksen esitys laiksi Suomen Vientiluotto Oy:n korkotuesta, valuuttakurssitappioiden korvaamisesta ja antolainauksen valtion takauksista annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta „

Hallituksen esitys 160/1995 vp
Talousvaliokunnan mietintö 19/1995 vp

Ensimmäinen käsittely

3) Hallituksen esitys laiksi perintö- ja lahjaverolain muuttamisesta „

Hallituksen esitys 68/1995 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 30/1995 vp

4) Hallituksen esitys laiksi veronlisäyksestä ja viivekorosta 2598

Hallituksen esitys 112/1995 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 31/1995 vp

5) Hallituksen esitys laiksi maatilatalouden tuloverolain 13 §:n 7 momentin soveltamatta jättämisestä vuosina 1996—1998 2598

Hallituksen esitys 165/1995 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 32/1995 vp

6) Hallituksen esitys laiksi eräiden valtion ammatillisten oppilaitosten kiinteistöjen luovuttamisesta kunnalle tai kuntayhtymälle „

Hallituksen esitys 170/1995 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 33/1995 vp

7) Hallituksen esitys laiksi kuntien yleisestä kalleusluokituksesta annetun lain 6 §:n muuttamisesta „

Hallituksen esitys 164/1995 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 6/1995 vp

8) Hallituksen esitys laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta 2600

Hallituksen esitys 104/1995 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 16/1995 vp

9) Hallituksen esitys laiksi elinkeinonharjoittamisen oikeudesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta 2601

Hallituksen esitys 169/1995 vp
Talousvaliokunnan mietintö 20/1995 vp

Lähetekeskustelu

10) Lakialoite laiksi työttömyysvakuutusmaksusta vuonna 1996 2601

Lakialoite 57/1995 vp (Tennilä ym.)

Puhetta johtaa ensimmäinen varapuhemies S-L. Anttila.

Nimenhuudon sijasta merkitään läsnä oleviksi ne edustajat, jotka osallistuivat edelliseen täysistuntoon, sekä edustajat Komi, Pietikäinen S. ja Vuorensola.

Täysistunnon kuluessa ilmoittautuu ed. Ojala R.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Hallituksen esitys laiksi vaikeavammaisille yrittäjille myönnettävistä veronhuojennuksista

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 153/1995 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 28/1995 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 28. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1—3 §, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

2) Hallituksen esitys laiksi Suomen Vientiluotto Oy:n korkotuesta, valuuttakurssitappioiden korvaamisesta ja antolainauksen valtion takauksista annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 160/1995 vp
Talousvaliokunnan mietintö 19/1995 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 19. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1 ja 2 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Hallituksen esitys laiksi perintö- ja lahjaverolain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 68/1995 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 30/1995 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 30.

Keskustelu:

Ed. Ala-Nissilä: Arvoisa puhemies! Esillä on hallituksen esitys perintö- ja lahjaverolain muuttamisesta. Esityksessä hallitus lähtee siitä, että perintö- ja lahjaveron tuottoa aika voimakkaasti kiristetään. Hallitusohjelmassahan tavoitteeksi asetettiin 200 miljoonaa markkaa. Kuitenkin itse esitys näyttää tuottavan jo hallituksen omankin esityksen mukaan 300 miljoonan markan lisätuoton ja merkitsee siinä mielessä todella tuntuvaan perintö- ja lahjaveron kiristystä.

Valiokunnassa itse lakia on aika perusteellisesti käsitelty, ja mietintöön sisältyy kolme ponsesitystäkin. Valiokunnassa nousi esille se, pitäisikö perintö- ja lahjaverotuksessa siirtyä kahteen veroluokkaan. Tämä todella kannattaa selvittää ja varmaan on tulevaisuudessa toteutettava asia. Valiokunnassa keskusteltiin myöskin avopuoliosoiden käsitteestä, ja siinä on myöskin selvittelytyö paikallaan.

Edelleen täällä on ponsi perintö- ja lahjaverotuksesta sukupolvenvaihdostilanteiden osalta. Ponsi on kuitenkin mielestämme riittämätön ja siinä on voitava tehokkaammin tämä asia sanoa. Siitäkin sisältyy keskustan vastalauseeseen oma kohtansa.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksen erityinen ongelma on kyllä valiokunnan mietinnös-säkin todettu, ja siitä hallituspuolueetkin olivat kyllä yhtä mieltä, mutta tyytyivät vain toteamaan sen valiokunnan mietinnössä. Ensinnäkin esitetty veronkiristys on hallitusohjelmaan nähden ja muutoinkin ylimitoitettu, ja se kohdistuu väärin. Ottaen huomioon sinänsä oikean sivupe-rinnön ja lahjan kunnallisverotuksen poistumi-sen, kohdistuvat ehdotetut veronkorotukset kai-ken kaikkiaan nimenomaan lähimpiin omaisiin.

Pienten perintöosuuksien ja lahjojen osalta korotukset ovat erityisen suuria, veron nousu voi olla pahimmillaan lähes 50 prosenttia. Esimer-kiä 50 000 markan kohdalla, joka lienee vielä aika tavanomainen perintö, verotus kiristyy 37 prosenttia lähiomaisten ollessa kyseessä. Vastaa-vasti suuremmissa perinnoissa perintöosuuden verotuksen suhteellinen kiristys jää huomatta-vasti vähäisemmäksi. Yleisimmin vero nousee 20—26 prosenttia.

Valiokunnassa kuultiin myöskin professorita-soinen selvitys kansainvälisestä vertailusta. Kan-sainvälisesti vertaillen voidaan todeta perintöve-rotuksen pienten perintöjen osalta Suomessa ole-van kireä, mutta suurten perintöjen osalta se on suhteellisesti selvästi kansainvälisesti lievempi. Kuten sanoin, valiokuntakin on mietinnössään todennut tämän ongelman, mutta siihen se on sitten jäänyt.

Keskusta ei hyväksy perintö- ja lahjaverotuk-sen kiristysten kohdistamista epäoikeudenmu-kaisesti tavanomaisiin pieniin perintöihin ja lah-joihin. Niinpä meillä on vastalauseessa veroas-teikko, ja se on nimenomaan pienten ja tavan-omaisten perintöjen ja lahjojen osalta oikeuden-mukaisempi ja lievempi. Mielestämme verotto-man perinnön ja lahjan alarajaa tulee nostaa 30 000 markkaan ja veron tulee olla alarajan kohdalla vain 300 markkaa. Myös seuraavaa ala-rajaa pitää hallituksen esityksestä nostaa 120 000 markkaan. Meidän verolinjamme on tässäkin mielestäni varsin vastuullinen, sillä tämäkin linja tuottaa lisää valtiolle verotuloja ja mahdollistaa verorakenteen muutoksen kautta työn verotuk-sen keventämisen, mikä totta kai on nyt erittäin tärkeä asia, verokiilaongelmat ja muut tiedostaa.

Paljon on keskusteltu myöskin siitä, että halli-tus asettaa tässä laissa henkivakuutuskorvaukset perintöverotuksen piiriin. Olemme pyrkineet kiinnittämään huomiota niihin takautuviin vai-kuuksiin liittyviin ongelmiin, joita aiheutuu ve-ron kohdistuessa ennen lain muutoksen voi-maantuloa tehtyihin henkivakuutus sopimuk-

siin. Ongelmallisia lienevät tapaukset, joissa yk-sinäinen yrittäjä on joutunut ottamaan henkiva-kuutuksen turvatakseen yritysvelkojensa jälkeen perheelle mahdollisuuden tulla toimeen, ja nyt kun tähän jälkikäteen tulee perintövero mukaan, niin ymmärrämme, että voi tulla ongelmallisia tapauksia, ja tähän olemme pyrkineet kiinnittä-mään huomiota.

Arvoisa puhemies! Sukupolvenvaihdosluovu-tusten verotusta Suomessa ei nyt pidä kiristää, päinvastoin meidän on tärkeää edistää yritysva-rallisuuden siirtoja, jotta pienyritystoiminnan jatkuvuus ja ennen kaikkea työllistämismahdol-lisuudet voidaan turvata. Lakiesitys merkitsee nyt lähiomaisten osalta luovutusten verotuksen kiristymistä.

Erytinen ongelma on yritys- ja maatilavaralli-suuden verotusarvojen nousu nykytilanteessa. Nehän eivät noudata tuottoajattelua, mikä pitäi-si mielestäni nostaa painavammaksi verotusar-voja määrättäessä. Verohallintohan on eräissä osissa maata tilanteessa, jossa esimerkiksi maati-laomaisuuden tuotto on alentunut jopa rajusti-kin, korottanut varojen arvostamisperusteita taas huomattavasti.

Kyllä me katsomme, että eduskunnan tulee selkeästi edellyttää sukupolvenvaihdostilantei-den perintö- ja lahjaverotuksen kohtuuttomuuk-sien poistamista tavoitteena verotuksen lieventä-minen. Tämä tulee sanoa nimenomaan eduskun-nan edellyttämässä ponnassa, mikä vastalausee-seemme sisältyy.

Arvoisa puhemies! Keskustan vastalauseessa on nyt maltillinen, järkevä verotaulukko, joka paljon toteuttaisi hallituspuolueiden verotuotto-tavoitteita, ei ehkä ihan niihin saakka, mutta joka olisi oikeudenmukainen pienten, tavan-omaisten perintöjen osalta, joita lähiomaiset Suomessa saavat. Kun hallituspuolueet yhtyvät meidän verotaulukkoonne, ne voivat mielestäni toteuttaa omiakin tavoitteitaan, ennen kaikkea oikeudenmukaisuutta tässä yhteiskunnassa, niin kuin välttämätöntä on.

Sivuperinnön poistuminen kunnallisverotuk-sesta on myönteinen asia ja sitä totta kai tuemme. Se on jäänne sittenkin vanhoilta ajoilta ja pitää poistaa.

Arvoisa puhemies! Tulemme toisessa käsitte-lyssä tekemään pykälämuutosehdotuksen.

Ed. S a a r i n e n (vastauspuheenvuoro): Ar-voisa puhemies! Ed. Ala-Nissilän puheenvuoron johdosta haluan todeta seuraavaa. Hän on ensin-näkin ihan oikeassa siinä, että perintö- ja lahjave-

rolain mukaan Suomessa vallitsee sellainen linja, että suuret perinnöt ja lahjat ovat kovin kevyesti verotettuja ja suhteellisesti ottaen pienet lahjat ja perinnöt ankarammin verotettuja. Pitkälti osittain aikatauluongelmien vuoksi tätä linjaa ei ole saatu oleellisesti korjattua ja siinä on meillä kyllä tulevaisuudessa vielä tekemätöntä työtä.

Merkittävänä pidän sitä, että tässä yhteydessä kuitenkin avopuolisoiden asemaa voidaan selkeästi parantaa.

Ed. Ala-Nissilä jätti kovin vähälle huomiolle sen, että hallituksen esityksen mukaan kuitenkin veronalaisen perinnön alaraja nostetaan 15 000:sta 20 000:een markkaan jo hallituksen esityksessäänkin. Tuolloin 20 000 markan tasossa perintövero olisi 500 markkaa. Kiinnitän huomiota myös siihen, että perintö- ja lahjaveron luonteeltaan sen kaltainen, että perintöjen ja lahjojen varaan ei kai kukaan kansalainen voi toimentuloaan ylipäänsä perustaa.

Ed. Saario (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On tietysti aivan hyvä lähestyä asiaa siitä kulmasta, johon jaloa mielenlaatua varhemminkin osoittanut ed. Ala-Nissilä on pyrkinyt. Mutta ed. Ala-Nissilän osa on tietysti siinä mielessä helppo, ettei tarvitse ajatella kokonaisvaikutuksia. Hallitus on joutunut tilanteeseen, jossa se pyrkiessään helpottamaan yleistä veroruuvun kireyttä tässä maassa on ollut pakotettu puuttumaan eräisiin kohtiin, jotka merkitsevät vastaavasti kiristystä. Kiristys tapahtuu, arvoisa rouva puhemies, nyt nimenomaan varallisuuden siirtoveron muodossa. Siitä on itse asiassa perintö- ja lahjaverossa kaiken kaikkiaan kysymys. Kun sillä haetaan tuottoa, on selvää, että tämä merkitsee sitä, että pyrkimys kiristää asteikkoja on ainoa mahdollisuus saada tuottoja.

Mutta puheet siitä, että nämä koskettaisivat erityisesti muuten kuin suhteellisesti pieniä perintöjä, ovat vääristeltyjä, sillä todellinen ongelmahan syntyy nimenomaan varallisuuden arvostuksesta silloin, kun kysymykseen tulee perintö- tai lahjaveron. Tähän ovat puuttuneet myös valio-kunnan hallituspuolueiden edustajat. Myös se, että tätä meidän käsitystämme on oppositiossa tuettu, kertoo siitä, että oppositiolla on toiveita oppia ajattelemaan myös pitkällä tähtäyksellä eikä pelkästään hetkellisen tunnekuohun vallassa.

Arvoisa rouva puhemies! On erittäin tärkeätä, että korjataan juuri tämä epäkohta, joka vaikuttaa nimenomaan erityisesti yrityksissä sellaisissa tapauksissa, jolloin yritysosaakkeet eivät joudu

markkinoille vaan yrittäjän jälkeläiset haluaisivat jatkaa yritystä. Kiitos, keskusta, taas kaikesta hyvydestä!

Ed. Ala-Nissilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitusohjelmassahan tavoitellaan 200 miljoonan markan lisätuottoa. Ed. Saario, tämä hyvyys tuottaa nyt 300 miljoonaa markkaa. Minkä takia meidän pitää kiristää verotusta vielä enemmän kuin Lipposen hallituksen vero-ohjelma tekee? Pidän sitä käsittämättömänä, ed. Saario.

Ed. Saarinen, kun te sanoitte, ettei ole aikaa korjata vääryyttä, joka on pienten perintöjen osalta, se ei vaadi teiltä mitään muuta kuin toises- sa käsittelyssä painatte punaista nappia, kun minä teen ehdotuksen tästä oikeudenmukaisesta verotaulukosta. Näin se asia hoituu, se ei vie teiltä paljon aikaa.

Mitä tulee avopuolisoiden asemaan, ed. Saarinen, sehän ei korjaannu, ei sitten pätkekään. Hyvä ponsi on, mutta ei ponnella vielä maailmaa paranneta, niin kuin tiedämme, mutta hyvää taitoa on nyt osoitettu, ja toivottavasti siinä voidaan toimia. Mutta kuten sanoin, arvoisa puhemies, lähiomaisten pienten perintöjen veroja kohtuuttomasti korotetaan. Nyt on hyvä verotaulukko, johon hallituspuolueiden on hyvä yhtyä, eikä se vie paljon aikaa.

Ed. Peckarinen: Arvoisa puhemies! Niin kuin me kaikki tiedämme, salissa joudutaan käsittelemään erilaisia esityksiä. Jotkin niistä ovat sellaisia, joista poliittisesti ihan perustellusti voidaan olla eri mieltä jo aatteellisista lähtökohdista jnp. Nyt on käsitellyssä sellainen hallituksen esitys, josta pohjimmiltaan koko verojaosto, joka asian yksityiskohtaisesti käsittelee, oli pitkälti sitä mieltä, että aivan oikein ja kohdalleen ei hallituksen esitys nyt satu. Siitä selvää kieltään kertoo se lausuma, joka mietintöön tuli. Sinänsä hyvä, että se tuli, mutta eivät lausumat siellä mitään merkitse, jos kerran pykälät on kirjoitettu niin kuin ed. Ala-Nissilä esitteli.

Nyhdän kokonaisuus merkitsee sitä, että kaukaisilta omaisilta perittävien perintöjen verotus kevenee ja toisaalta pienten ja pienehköjen lähiomaisilta perittävien perintöjen verotus kiristyy nimenomaan suhteessa suurempiin perintöihin, joiden suhteellinen verokohtelu on paljon höllemppää kuin esityksen mukaan pienten perintöjen kohdalla on. Nyt olisi toivonut, että hallitusrintamassa se sanoisiko valo, joka selvästi näkyi siinä lausumassa, joka mietintöön on kirjattu,

voisi kirkastua sellaiseksi reippaaksi toiminnaksi, että toimittaisiin niin, että perintö- ja lahjaverojärjestelmä ensi vuoden alusta lukien voisi olla oikeudenmukaisempi eikä sillä tavalla lähiomaisilta perittäviä aika pieniä perintöjä kovasti rasittava.

Ed. S a a r i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viitattiin siihen, että esityksessä ei paranneta avopuolisoiden asemaa. Kyllä sitä parannetaan. Minä lainaan suoraan seuraavan tekstin: ”Jos perinnönjättäjään ja hänen kanssaan avioliitonomaisissa olosuhteissa eläneeseen henkilöön sovelletaan kuolinvuodelta toimitettavassa tuloverotuksessa tuloverolain (1535/92) 7 §:n 3 momentin puolisoita koskevia säännöksiä, luetaan perinnönjättäjän kanssa elänyt henkilö I veroluokkaan.” Ensimmäinen veroluokka tarkoittaa, että henkilö rinnastetaan silloin avio puolisoon. Tämä määritelmä, joka täällä on, ei kata kaikkea, mutta kattaa jo osan avioliitoista ja on selvä parannus avoparien verotukseen.

Ed. M i k k o l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskustahan vastalauseessaan ehdottaa mietinnöstä poikkeavasti ainoastaan verotaulukon muuttamista, ja sitä on kauheasti keuhuttu. Minä en keuhuisi tätä taulukkoa. Siinä on ensinnäkin nostettu alaraja 30 000 markkaan. Perintöverotuksen kohdalla siihen voisi yhtyä mutta ei lahjojen kohdalla, koska tätä kautta tietysti, mitä korkeampi on lahjoitettava vapaaisuus, sitä myöten omaisuutta siirretään ja nimenomaan vähävaraiset ihmiset eivät voi siirtää rahoja, 30 000 markan lahjoituksia. Ne ovat varakkaitten ihmisten asioita, ja sitä ed. Ala-Nissilä nimenomaan suosii.

Toinen seikka, jonka sanon sekä hallituksen esityksessä että keskustan vastalauseessa olevan virheellinen, on se, että perintöveron ja lahjan kohdalla on vain kolme luokkaa. Siis 300 000 markan yli menevät osuudet on aina maksimiverotettu. Tällä hetkellä perintövero on maksimissaan vasta 2 100 000 markassa. Mielestäni tässä olisi pitänyt olla useampi veroluokka. Jos ajatellaan, että esitys nyt tulee hyväksytyksi, se on voimassa ainakin tämän vuosituhannen. Ensi vuosituhannen alusta voi tulla uusi taulukko. Mitä tämä tarkoittaa? Kun ollaan käyvässä arvossa, menevät kauhean monet tavanomaiset perinnöt jo kalleimpaan luokkaan. Olisi pitänyt olla useampi porras ja rokottaa yläpäästä enemmän. Tämä on mielestäni esityksen todellisia puutteita siihen nähden, että todella suuria perin-

töjä olisi pitänyt verottaa enemmän eikä tavanomaisia näin paljon. Se on hallituksen esityksessä mielestäni virhe, mutta myöskään keskusta, kun on koettanut korjata, ei ole korjannut tätä kohtaa.

Ed. S a l o : Arvoisa rouva puhemies! Keskustan kanta perintöveroesitykseen on varsin perusteltu. Mutta siinäkin kannanotossa on jäänyt huomioimatta se, että meidän omaisuusarvomme ovat verotuksessa verottajan tiedossa selkeästi korkeammat kuin ne ovat todellisuudessa.

Se, mitä ed. Mikkola totesi äsken, että pitäisi taulukkoja olla enemmän, voi olla hyvin perusteltua. Mutta omalta kohdaltani näkisin, että tässä yhteydessä pitäisi verottajaa ohjeistaa myös niin, että omaisuuden verotusarvot tulisivat ajan tasalle ja sitä kautta päästäisiin oikeudenmukaisempaan käytäntöön, koska nyt tapahtuu niin, että hallituksen esityksen mukainen veroasteen kiristys nostaa verotusta, ja kun on epärealistisen korkeat verotusarvot, siinä syntyy taloudellisesti varsin hankalia tilanteita.

Ed. S a a r i o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ed. Salolle haluaisin todeta, että jos hän vaivautuu lukemaan mietinnön ja mietintöön liittyvän valiokunnan edellytyslausuman, monen muun ohella valiokunta kiinnittää huomiota varallisuuden arvostuskysymykseen, johon jo yritin vaatimattomassa puheenvuorossani varhemminkin kiinnittää huomiota. Kysymyksen on siitä, arvostetaanko omaisuutta verotusarvon tahi oletetun tuottoarvon osalta. Kun tässä on häilyvyyttä eri puolilla maata, on selvää, että erityisesti yrittäjät joutuvat tämän tilanteen varsin hankalina kokemaan.

Sitä vastoin maatilatalouden sukupolvenvaihdoskysymyksissä tilanne ei ole niin mutkikas, vaikka myönnän, että sielläkin voi tulla ongelmia, sillä nykyisessäkin voimassa olevassa laissa on, tosin hyvin epäselvästi, huojennus nimenomaan sukupolvenvaihdosten osalta. Tätä huojennusta maatilatalous on varmaan hyvin tehokkaasti osannut käyttää hyväkseen, jos olen ymmärtänyt, seurattessani muita mahdollisia etuisuuksia, joita laki on tälle ammattikunnalle sallinut.

Ed. A l a - N i s s i l ä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että keskustellaan arvostusperusteista ja sukupolvenvaihdoksesta. Nyt totean vain sen osalta sen, että kyseiset pykälät eivät ole olleet auki tällä kertaa tässä yh-

teydessä. Siinähan on tehty hyvää selvittelytyötä. Ne ovat aika monimutkaisia asioita. Valiokunta on mietinnössään tehnyt ponnen, jota meidän vastalauseessamme on aivan oikein terästetty sillä tavalla, että nyt eduskunnan pitäisi edellyttää, että selvitetään sukupolvenvaihdostilanteita koskevat perintö- ja lahjaverotuksen ongelmat ja kohtuuttomuudet tavoitteena sukupolvenvaihdostilanteiden perintö- ja lahjaverotuksen lieventäminen. Tämän pitää olla selvä arvovaraus tässä suhteessa. Selvitystyössä on kiinnitettävä aivan erityisesti huomiota varallisuuden arvostuskysymyksiin, mihin ed. Salo ja muut oikein viittasivat, ja mahdollisuuteen ottaa käyttöön sukupolvenvaihdostilanteissa myös tavanmukaista olenaisesti pitemmät veronmaksuajat, mikä mielestäni myös on tärkeä asia tässä yhteydessä todeta.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Mielestäni asian voi ilmaista hyvin lyhyesti. Hallituksen toimenpiteet perintö- ja lahjaverolain suhteen ovat hyvin linjassa niiden muiden toimenpiteiden kanssa, joilla hallitus pyrkii tasapainottamaan valtiontaloutta. Toisin sanoen kaikkialla muuallakin köyhiltä ja vähäosaisilta otetaan, rikkaat, varakkaat ja suurituloiset jäävät vuoden 96 budjetissa ja sen tasapainottamisessa ja yleensäkin tasapainottamisessa huomattavasti parempaan asemaan. Siitähän on moneen kertaan keskusteltu.

Aivan sama on kysymys silloin, jos pieniä lahjoja ja pieniä perintöjä verotetaan kohtuuttomasti. Köyhä ihminen ei pysty koskaan antamaan isoja ja suuria perintöjä. Ne ovat vain selaista muutamaa kymmentätuhatta, kun perintönä saadaan pikkuinen harmaa tölli jostakin. Sen sijaan silloin, kun on kysymys suurista perinnöistä, satojentuhansien tai miljoonien perinnöistä, ne ovat niitä henkilöitä, jotka ovat muutenkin varakkaita, joiden elintuloon ei ole hallituksen taholta muutenkaan koskettu. Sama linja on täysin lahja- ja perintöverolain suhteen: Köyhät lyödään kyykkyyyn yleensä ja myös silloin, jos on kysymys pienistä perinnöistä, isoja perintöjä ja lahjoja saavat jäävät tämän rasituksen ulkopuolelle.

Ed. T ö r n q v i s t (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En malta olla vastaamatta ed. Aittoniemelle, kun hän tässä yhteydessä puhuu, että hallitus ottaa köyhiltä ja vähäosaisilta. Haluan muistuttaa ed. Aittoniemelle, että köyhillä ja vähäosaisilla hyvin harvoin on omaisuutta, saati että he pystyisivät lahjoittamaan sitä omai-

suutta edes sillä tavalla, että 20 000 markkaa antaisivat kerrallaan lapselle. Minusta ed. Aittoniemi puhuu nyt vähän muunnettua totuutta.

Ed. P e k k a r i n e n : Arvoisa puhemies! Ihan lyhyesti vain puhun lähinnä ed. Mikkolan puheenvuoron johdosta, kun hän vaati suurempien perintöjen kohdalle uusia luokkia, siis hienojakoisempaa luokitusta, mikä käytännössä kai merkitsee sitä, että ainakin joidenkuiden kohdalla kaiketi verotusta esitetäisiin — en tiedä — ilmeisesti kiristettäväksi vielä enemmän kaikista suurimpien omaisuuksien kohdalla. Se on asia, joka varmasti on pohdinnan paikka.

Me vastalauseessamme pyrimme mahdollisimman vähässä poikkeamaan siitä, mitä hallitus esittää, ja pyrimme myös fiskaalisesti mahdollisimman lähelle sitä lopputulosta, joka hallituksen esityksessä on. Hallituksen esityshän johtaa käytännössä suurempaan fiskaaliseen tuottoon, kuin perusteluissa on sanottu. Me pyrimme siihen, että meidän muutoksemme olisi mahdollisimman lähellä hallituksen esitystä. Tästä syystä esityksemme on rakennettu niin, että se kohtelee oikeudenmukaisemmin pienien tai pienehköiden perintöjen ja lahjojen verokohtelua. Tämä on tietoinen ratkaisu, ed. Mikkola, eikä jollakin tavalla vahingossa syntynyt ratkaisu.

Mitä vielä tulee verotusarvoihin, täällä jo todettiin, että varsinaiset kyseiset pykälät eivät ole auki. Niiden ajan tasalle saattaminen normaalisti on merkinnyt sitä, että niitä on kiristetty. Keskustan vastalauseessa nyt sukupolvenvaihdosten osalta edellytetään, että selvitystyö merkitsee verotusarvojen kohtuullistamista nimenomaan silloin, kun on sukupolvenvaihdoksista kysymys.

Ed. R y h ä n e n : Arvoisa puhemies! Eräs seikka ed. Ala-Nissilän puheenvuorossa on jäämässä ehkä liian vähälle huomiolle. Nimittäin hän puhui siitä, että myös henkivakuutuskorvaukset joutuvat verotuksen piiriin. Minä tunnen muutamia tapauksia, joissa yrittäjä on joutunut saadakseen joitakin luottoja ottamaan itselleen henkivakuutuksen eräänlaisena ylimääräisenä vakuutena vastuilleen siitä syystä, että monet pienet yritykset, jopa suuremmatkin yritykset seisovat tai kaatuvat yrittäjän itsensä kanssa. Jos yrittäjälle sattuu jokin onnettomuus, silloin nuo yritykset eivät pysty jatkamaan. Tästä syystä yrittäjät ovat joutuneet esimerkiksi luotonantajien toivomuksesta järjestämään ylimääräisiä vakuutuksia. Minusta on tällaisiakin tilanteita aja-

tellen hyvin väärin, jos noista ylimääräisistä vastuista nyt esimerkiksi tuo 28 prosenttia otetaan pois. Silloin kun he ovat tehneet päätöksiään, he eivät ole luonnollisesti tällaista verokohtelua odottaneet.

Ed. M i k k o l a : Arvoisa puhemies! Ensinnä ed. Ryhäselle: En ymmärtänyt ollenkaan hänen puhettaan 28 prosentin verotuksesta. Tämähän ei ole mitään pääomaverotusta. Tässä on aivan erilaiset taulukot.

Mitä tulee henkivakuutuksiin, sehän on säästämismuoto. Se on aivan sama kuin olisi pankissa rahaa talletustileillä. Se on aivan sama järjestelmä. Tästähän asiantuntijat olivat varsin selvästi sitä mieltä, että yksi tapa kiertää perintöveroa on ottaa isoja henkivakuutuksia. Tästä on vaikka kuinka paljon esimerkkejä. Tämä on aivan järjestelmällistä.

Ed. Pekkarinen ymmärsi aivan oikein tämän taulukon. Mielestäni olisi pitänyt ottaa isoista perinnöistä enemmän. Kun nyt on maksimi 300 000 — sen yli menevistä summista ei enää perintöverotus nouse — niin kuulun niihin, jotka pitävät 300 000:ta vielä aika tavanomaisena varsinkin muutaman vuoden kuluttua. Ne summat eivät koskaan enää nousisi. Kun ed. Aittoniemi puhuu pienistä perinnöistä ja sanoo, että suurista kyllä huolehditaan ja niistä puhutaan, keskustan vastalauseessa kevennetään nimenomaan myös suurimpien summien, 300 000:n ylitse menevien verotusta. Täällä on nimenomaan alempi kanta verotuksessa kuin hallituksen esityksessä. Kannattaisi lukea ehkä nämä esitykset ja vastalauseet ja käyttää sitten puheenvuoro ja puhua, ketä suositaan tällä järjestelmällä.

Sanon vielä ed. Pekkariselle sen, että jos keskustasta pyrkii mahdollisimman lähelle hallituksen esitystä, niin kuin hän sanoo, niin silloin on kaikkein lähimpänä hallituksen esitystä, kun on hallituksen kannalla.

Ed. P e k k a r i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Mikkolan opetus siitä, mitä nämä mietinnöt sisältävät, on tietysti ihan kivaa kuultavaa varmasti kaikille niille, jotka tässä ovat sitä kuuntelemassa. Ehkä nyt sallitaan kuitenkin sanoa ed. Mikkolalle, että luulen, että olen myös minä käynyt tämän asian läpi ja tiedän sen, mitä hallitus esittää ja mitä te, arvoisa valiokunnan jäsen, esitätte meidän yhteisessä mietinnössämme, ja tiedän myös sen, mitä olemme kirjoittaneet vastalauseeseen. Toivoisin, että tällaisia heittoja nyt tarpeettomasti

täällä ei viljellä. (Ed. Mikkola: Puhuin ed. Aittoniemelle!)

Mitä tulee siihen, mikä on tämän meidän esityksemme kohtaanto, niiltä osin ed. Mikkola on aika lailla oikeassa. Me kevennämme selvästi nimenomaan pienien ja pienehköjen, tavanomaisen perintöjen perintö- ja lahjaverotusta. (Ed. Mikkola: Suurten myös!) — Sinne se valuu varsin vähän. Painopiste on selvästi siinä, mitä täällä ed. Ala-Nissilän ja minun toimesta on moneen kertaan sanottu. — Siinä on selvä ero hallituksen esitykseen nähden. Fiskaalisessa tuotossa ei ole kovin suuria eroja, muistaakseni noin 100 miljoonan markan ero hallituksen alkuperäisesti ilmoittamaan summaan.

Ed. R. Ojala merkitään läsnä olevaksi.

Ed. K a r p i o : Arvoisa puhemies! Ed. Pekkarinen varmasti valtiovarainvaliokunnan verosaston puheenjohtajana on tähän hyvinkin perusteellisesti perehtynyt, mutta siinä asiassa olen kuitenkin eri mieltä, kun hän katsoo, että kaukaisimmilta omaisilta perittävä vero lievenee verrattuna siihen, mitä lähiomaisilta peritään. Näin saattaa olla, mutta on huomioitava kuitenkin se, että tässä on kolme eri veroluokkaa, eli kyllä myös kaukaisemmat omaiset maksavat hyvin reilusti lahjaveroa.

Ed. S a a r i o : Arvoisa rouva puhemies! Ettei ed. Ryhänen luulisi, etten ensin pyyhkäise malkaa omasta silmästäni, ennen kuin moitin muita, totean, että kyllä tässä hallituksen esityksessä tietysti on juuri malka, joka liittyy henkivakuutusten verollepanoon, olkoonkin, että Suomi on niitä harvoja maita, joissa tämän kaltainen sääntäminen verotuksen ulkopuolella on ollut mahdollista. Mutta kun tässä tapauksessa järjestelmä nopeasti muuttuu ja verolle tulevat pantaviksi myös ne vakuutukset, jotka on tehty ennen lain voimaantuloa, on tämä tietysti merkittävä kiristys ja ehkä olisi syytä tarkastella tätä kysymystä hieman laajemmasta vinkkelistä.

Se liittyy tietysti henkivakuutusäästämiseen laajassa mielessä. Yleensä vakuutusäästäminen on merkinnyt sitä, että yhteiskunnassa on kuluksen ulkopuolelle voinut kertyä varsin kohtuullisia rahasummia, jotka sitten ovat julkisessa käytössä vastaamassa niin sanotusti omaisuuden puolella toimeliaisuutta, ja tämä on tietysti kansantalouden kannalta ollut merkittävä kertymä.

Rahastot ovat mahdollistaneet monenlaista muuta taloudellista toimeliaisuutta. Tämä tulee epäilemättä aika dramaattisella tavalla muuttumaan.

Samoin, arvoisa rouva puhemies, muutos kohdistuu myös siihen, että nythän edellytetään kansalaisten ottavan jatkossa itse vastuun yhä suuremmasta osasta sosiaaliturvaa tahi toimeentuloturvaa, ja tässä tietysti henkivakuutukset ovat yksi muoto ja ne tulevat varmasti nyt oleellisesti muuttumaan.

Ed. P u i s t o : Arvoisa puhemies! Kuulun myös niihin, joiden mielestä tämä asteikko on kohtuuttomankin kireä tällä hetkellä kohdistuen pieniin perintöihin, ja siksi jaosto omassa mietinnössään toi tämän julki, jotta näihin asteikkoihin, kun niitä vuosittain uudelleen tarkistetaan, voidaan puuttua.

Sen sijaan ed. Ryhäsen puheenvuoron henkivakuutusten kohtelusta kuittaisin sillä, että kysymyksessä on säästömuoto. Tiedän, että voidaan velvoittaa joissakin tapauksissa ottamaan vakuutus, mutta se on silloin yrittäjän vastuuta ja yritystoimintaa, josta on kysymys.

Ed. A l a - N i s s i l ä : Arvoisa puhemies! Olisin ensin ed. Karpiolle todennut, että tässähän tuloverolain puolella, kuten ed. Pekkarinen totesi, poistuu sivuperintöjen veronalaisuus. Tämä tuo nimenomaan kaukaisemille sukulaisille verohelpotuksia samanaikaisesti, kun lähiomaisten verotus kiristyy. Tässäkin mielessä pitäisi nyt pienten tavanomaisten perintöjen verotusta helpottaa.

Mitä tulee henkivakuutussummien verotukseen, niin siitä olemme yrittäneet käydä keskusteluja valiokunnassa. Hallituksen esityksen mukaan henkivakuutussummien perintö- ja lahjaverotuksen voimaantulo on siinä mielessä takautuva, että verotus ulotetaan myös ennen lain voimaantuloa tehtyihin vakuutuksiin. Yksilöllisten vakuutusten uskottavuuden kannaltahan on kylä varsin huolestuttavaa, että tällaisten vakuutus-sopimusten sisältöä kesken sopimusajan oleellisesti muutetaan. Voi olla nimenomaan yksittäistapauksissa ongelmia ja näillä voi olla suurikin taloudellinen merkitys ajatellen lähinnä yrittäjiä. Jos velkainen yrittäjä on tehnyt vakuutuksen, niin ei hän voi enää täydentää vakuutustaan esimerkiksi oman terveydentilansa vuoksi. Tällaisia tapauksia voi syntyä yrittäjien ja myös nimenomaan asuntovelallisten suurten vastuiden vakuuttamisen osalta.

Tätä asiaa ei ole kyllä riittävästi saatu perille. Me olemme vastalauseessamme siitä kirjoittaneet tämän osalta. Jos todella tehdään niin kuin ed. Puisto sanoi, että lakia joka vuosi muutetaan, niin tämäkin pitäisi ottaa ensi vuonna huomioon. Mutta kyllä, ed. Puisto, on niin, ettei Lipposen hallitus tule keventämään valitettavasti tällä vaalikaudella pienten perintöjen verotusta. Epäilen pahasti näin.

Ed. P u i s t o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Ala-Nissilälle: Toivon, että mahdollisimman pian tähän asiaan palataan siten, että verokertymä pysyy yhtä suurena, mutta kohdistuu enemmän suuriin perintöihin. Toivottavasti olette silloin kannattamassa tätä ajatusmallia.

Viitatessanne sivuperintöön ja sen lievempään kohteluun on muistettava, että tänä päivänä ihmiset eivät enää ihmissuhteissaan kulje välttämättä perintökaaren mukaan ja lähisukulaisten ja läheisten ihmisten suhde on toisenlainen. Eli silloin kun testamentataan jollekin, tämä henkilö saattaa olla erittäin paljon läheisempi hoidettuaan esimerkiksi kyseistä perinnön jättäjää kuin joku sukulainen, joka olisi etäämmällä.

Ed. M i k k o l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin tähän samaan kiinnittäisin huomiota. Se, että sivuperinnöstä on mennyt kunnallisvero ja että on kolme veroluokkaa, johtuu siitä, että se on vanha jäännös. Perintö- ja lahjaverolaki on vuodelta 1940. Vuoden 1966 alusta poistui serkkujen ja sitä kaukaisempien sukulaisten perimys oikeus. Nyt kolmas luokka koskee juuri niitä, jotka eivät enää sukulaisuuden perusteella peri, ja muita ulkopuolisia. Nythän on harhaa oikeastaan sanoa, että kaukaisia sukulaisia suositaan, vaan ne, jotka todellisuudessa nykyään eivät peri sukuperinnön nojalla, ovatkin paljon läheisempiä. Eli he saavat perintöoikeuden testamentin nojalla. He ovat paljon läheisempiä kuin esimerkiksi toiseen veroluokkaan kuuluvat sisarusten lapset ja muut vastaavat. Tämä ihminen kokee henkilön paljon läheisemmäksi, haluaa tehdä testamentin, ja tätä myöten on aivan oikein, että sivuperinnön kunnallisverotus on poistettu. Tästä syystä myös pitäisi vakavasti miettiä kolmannen veroluokan poistamista, koska perintöjärjestelmä on muuttunut, samoin yhteiskunta kokonaan tässä kohden, ja tämä jäännös on jäänyt elämään. Tästä me olimme käsitykseni mukaan kyllä valiokunnassa aivan samaa mieltäkin.

Ed. Aittoniemi: Rouva puhemies! Ed. Saario, jota pidän eräänä eduskunnan fiksuimmista kansanedustajista, teki hienon eleen kiittäessään keskustaa tästä erinomaisesta ehdotuksesta. Huomautan ed. Saariolle niin kuin muillekin, että tässä on yksi esimerkki vaihtoehtoisesta verotusmallista, joka ei sellaisenaan kovin paljon muuta taloudellista suhdetta valtion taholta, mutta on oikeudenmukainen. Niitähän keskustaa on luvannut tuoda esille. Se on tuonut ja tulee tuomaan ja tässä on juuri eräs sellainen, ed. Saario, kiitoksia vain kiittämästä. Kyllä se täällä rekisteröidään, kun oikeasta asiasta kiitetään ja ymmärretään ja tunnustetaan tämä keskustan esille tuoma erinomainen vaihtoehtoinen ehdotus.

Mitä tulee ed. Törnqvistiin, joka täältä on jo lähtenyt pois, niin kyllä siellä Lieksan korvessa varmasti tunnetaan nämä pienet perinnöt, harmaat hirsimökit, jotka ovat pitkäaikaisen työskentelyn jälkeen esimerkiksi vanhemmilta jääneet perillisille perinnöksi. Kovin paljon ei ole antaa, mutta tämän hallituksen esityksen mukaisesti niitäkin rangaistaan raskaasti verolla ihan samalla tavalla kuin sitä lieksalaista perijää, joka on joku pieni palkkatyöläinen, sairas äiti tai jotakin muuta, jota rangaistaan verotuksellisesti, niin kuin täällä on sosialidemokraattisen hallituksen taholta jo muissa asioissa tehty, kuten aikaisemmin sanoin.

Ilmeisesti ed. Törnqvist kuuli ja säntäsi paikalle virkeästi ja kuulemme hänen kannanottonsa näistä Lieksan harmaista tölleistä, jotka liikkuvat tässä alarajan verotusluokassa juuri.

Ed. Ryhänen: Arvoisa puhemies! Ed. Mikkolalle minä huomauttaisin, että ei voi ymmärtää, jos ei kuuntele. (Ed. Saario: Ei aina sitenkään!) — Hyvä tunnustus.

Muutama viikko sitten meillä oli täällä pk-sektorin yritystoiminnan edellytysten turvaamisesta keskustelu, jossa etsittiin keinoja, millä tavalla tuota asiaa voitaisiin eteenpäin viedä. Silloin täällä oli yrittäjien ystäviä, muun muassa ed. Saario ja kumppanit, jotka puhuivat lämpimästi yrittäjien puolesta ja toimintaedellytysten koventamisesta. Mutta nyt puheet ovat vähän niin kuin toisesta päästä.

Minä huomauttaisin ed. Puistolle ja muille, jotka ovat puhuneet siitä, että nämä henkivakuutukset ovat säästöä, että niissä tapauksissa, joista minä puhuin, jouduttiin vakuutus ottamaan sen tähden nimenomaan, että ei ollut yrityksissä säästöjä eikä pääomia, vaan nimenomaan tule-

vaisuuden turvasta tässä oli kysymys. Nämä puheet unohtavat vakuutus sopimuksen luonteen. Vakuutus ei ole säästöä vaan jonkun ennalta ajateltavissa olevan uhkan turvaamista.

Ed. Alaranta: Arvoisa puhemies! Kiinnitän lyhyesti huomiota näihin kahteen lisäykseen, jotka valiokunta on tehnyt pykäliin 11 ja 12, joita täällä aikaisemmin keskustelussa käsiteltiin ja joita mietinnössä on perusteltu käytännöllisillä syillä, niitä varmaan voidaan tällä tavalla perustella, eli siis että avioliiton omaisissa olosuhteissa elävä rinnastetaan avioliitossa elävään. Minusta nämä ovat murheellisia kuitenkin periaatteelta kannalta, että me olemme koko ajan helpottamassa kehitystä tähän suuntaan sillä periaatteella, että näin on tehty aikaisemminkin. Olisin toivonut, että näissä olisi voitu säilyttää hallituksen esitys.

Perustelen omaa kantaani sillä, että esimerkiksi maaseudulla aika tavallinen tilanne on se, että sisaruksetkin voivat elää yhteistaloudessa. Toinen kuolee ennemmin kuin toinen ja jättää perinnön. Tällaisessa yhteistaloudessa asuvat sisarukset jäävät kuitenkin ankaramman verokohdan piiriin kuin nyt nämä henkilöt, joiden osalta verotusta tässä ollaan helpottamassa.

Ed. Törnqvist: Arvoisa puhemies! Ed. Aittoniemi provosoi tapansa mukaan keskustelua ja ihan hyvä niin. Hän otti esimerkiksi Lieksan korvessa olevat harmaat töllit. Niitä on toki Lieksan korvessa ja tyhjinä luvattoman paljon. Tilanne on se, että Lieksan korvessa olevat harmaat töllit tuskin maksavat edes 20 000 markkaa, jolloin ne jäävät alimman veron alapuolellekin.

On totta, että tämä on sillä tavalla säästölaki, että tässähän kiristetään perintöverotusta, jotta saataisiin valtion pussiin rahaa. Ja minkä takia sinne valtion pussiin tarvitaan rahaa, ed. Aittoniemi tietää aivan hyvin valtion velka-ym. tilanteen, jonka vuoksi näitä kiristyksiä tehdään.

Minä olen samaa mieltä niiden puhujien kanssa, jotka sanovat, että tätä lakia pitää muuttaa sillä tavalla, että myös todella rikkaat joutuvat enemmän maksamaan.

Mitä tulee keskustan vastalauseeseen, niin jos 300 000:sta vaikka 1 000 000:nkin perintöä jättävä maksaa saman perintöveron, niin minusta se ei ole oikein, koska oma omaisuus on niin suuri.

Ed. Puisto: Arvoisa puhemies! Ed. Alaranta otti oleellisen asian esiin eli jaoston esittä-

män ponnin avopuolisoiden aseman selvittämisestä. Kysymys on siitä, että Suomen eri lait kohtelevat samaa henkilöä eri tavoin. Sosiaalitoimen ja tulonsiirtojen osalta saman henkilön tulot otetaan huomioon avopuolison lasten, siis ei yhteisten vaan avopuolison lasten, päivähoitomaksuja määritettäessä, asumistukia määritettäessä, tulonsiirroissa kautta linjan. Mutta siinä vaiheessa, kun hän olisi perinnönsaaja, hän kuuluu etäisimpään, vieraaseen luokkaan.

Tämä on erittäin ajankohtainen myös siltä osin, että avoliittojen yhteydessä avopuolisot osavat yhteisiä asuntoja. Nuoret ovat usein viisaita ja pistävät asunnon kummankin nimiin. Mutta siinä vaiheessa, jos toinen kuolee, perinnön saatuaan avopuoliso ei mahdollisesti perintöveroajan vuoksi kykene enää pitämään yhteistä kotia.

Moraalisesti voimme olla monta mieltä avoliitosta, mutta edellytän, että samaa henkilöä Suomen laki kohtelisi kautta linjan yhtäläisesti.

Ed. Saarinen: Arvoisa puhemies! Ed. Puisto mainitsi äsken paljon jo niistä asioista, joita olin ajatellut tässä yhteydessä mainita.

Ed. Alarannalle haluan tuoda julki sen, että tässä tavallaan päivitetään nykyinen tilanne. Me tunnustamme tosiasiat, miten Suomessa tällä hetkellä hyvin monet ihmiset asuvat. Katsomme siis totuutta silmiin. Siinä on sekin näkökulma mahdollinen, jonka ed. Alaranta esitti. Me katsoimme asiaa vähän toisesta kulmasta.

Ed. Ryhäsen puheenvuoron johdosta totean, että eikö hinta yrittämiselle ole jo kohtuuttoman korkea, jos vakuudet joudutaan hankkimaan henkivakuutuksilla. Sen sijaan meille asiantuntijoiden suulla kerrottiin, että tämä on ollut hyvin yleinen veronkiertotie nimenomaan niille tahoille, joilla maassamme on pääomia, joilla voi niin sanotusti pelata, eli kaikkein rikkaimmille ihmisille tämä järjestelmä on tällä hetkellä vuotanut. Nyt on tarkoitus hivenen sitä vuotoa toppuutella.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Hallituksen esitys laiksi veronlisäyksestä ja viivekorosta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 112/1995 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 31/1995 vp

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 31.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Hallituksen esitys laiksi maatilatalouden tuloverolain 13 §:n 7 momentin soveltamatta jättämisestä vuosina 1996—1998

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 165/1995 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 32/1995 vp

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 32.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

6) Hallituksen esitys laiksi eräiden valtion ammatillisten oppilaitosten kiinteistöjen luovuttamisesta kunnalle tai kuntayhtymälle

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 170/1995 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 33/1995 vp

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 33.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

7) Hallituksen esitys laiksi kuntien yleisestä kaluusluokituksesta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 164/1995 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 6/1995 vp

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö n:o 6.

Keskustelu:

Ed. Väistö: Arvoisa puhemies! Ensimmäisessä käsittelyssä on hallituksen esitys laiksi kuntien yleisestä kalleusluokituksesta annetun lain 6 §:n muuttamisesta. Hallitus esittää, että voimassa olevaa lakia ja samalla nykyistä järjestelmää jatkettaisiin vielä neljällä vuodella eli vuosituhannen loppuun. Samalla on tarkoitus, että valtioneuvosto vahvistaisi vuosiksi 1996—99 kuntien kalleusluokituksen samaksi, kuin luokitus on tälläkin hetkellä.

Luokitustahan on käytetty porrastamaan sekä palkkaus- että eräiden sosiaalisten tulonsiirtojen tasoa, ja kunnat on jaettu siis kahteen kalleusluokkaan. Palkkauksen osalta sekä yksityisen että erityisesti julkisen sektorin porrastus on koettu hyvin merkittäväksi edelleenkin. Näyttää siltä, että siitä on edelleen ollut vaikea ainakaan yksioikoisesti luopua. Asia on ollut useaan kertaan aiemminkin esillä, että kalleusluokituksesta olisi jo vihdoin voitava luopua, ja tähän myös hallintovaliokunta tälläkin kertaa kiinnittää huomiota.

Esimerkkinä kalleusluokituksen vaikutuksesta vaikkapa sosiaalisiin tulonsiirtoihin voi todeta sen vaikutuksen kansaneläkkeeseen. Täysi kansaneläkkeen lisäosa yksinäisellä eläkkeensaajalla on ensimmäisen kalleusluokan kunnassa 2 081 markkaa ja toisen kalleusluokan kunnassa 1 973 markkaa. Edelleen kuntien maksama toimeentulotuki eroaa niin, että ero ensimmäisen ja toisen kalleusluokan kunnan välillä on keskimäärin 4,5 prosenttia.

Kalleusluokituksesta luopumista, siis mitä se kustannuksina merkitsisi, on vaikea arvioida. Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että mikäli toinen kalleusluokka kokonaan poistettaisiin ja kunnat siirrettäisiin ensimmäiseen kalleusluokkaan, se lisäisi yksityisen ja julkisen sektorin palkkausmenoja sosiaalikuluihin noin 4,1 miljardia markkaa ja vastaavasti julkisen sektorin tulonsiirtoja kotitalouksille 0,7 miljardia markkaa.

Hallintovaliokunnan asiantuntijakuulemisessa kävi ilmi, että kuntien talouden kannalta nettovaikutus kalleusluokituksesta luopumisessa olisi 0,4 miljardia markkaa, ellei valtionosuuksia korotettaisi kustannusten nousua vastaavasti. Hallintovaliokunta totesi, että se menettely, jolla kunnat lain mukaan jaetaan kahteen luokkaan eli tutkimuksella todettujen kustannuserojen perusteella, on jo jäänyt pahastikin jälkeeseen. Viimeisin elinkustannuseroja koskeva tutkimus on hal-

lintovaliokunnan saaman tiedon mukaan suoritettu vuonna 1980. Tutkimuksella todetuista elinkustannuseroista riippumatta kalleusluokitus voidaan painavista syistä vahvistaa myös siten, että kunnalle aiemmin vahvistettua kalleusluokkaa ei muuteta ja että kalleusluokituksen riittävä alueellinen yhtenäisyys otetaan huomioon, ja tämän siis vahvistaa valtioneuvosto. Näin on nyt sitten jatkunut vuodesta ja jaksosta toiseen, ja niin kuin hallintovaliokunnassa todettiin, yleensä eduskuntakausittain näin on edetty.

Kysymys on siis varsin pulmallinen. Tahtoa kalleusluokituksesta luopumiseen on ollut, sillä on todettavissa, että tämä järjestelmä ei enää ole tästä päivästä. On vaikea todellisuudessa arvioida ja mitata tutkimuksellakaan kuntien kalleuseroja. Liikkuvuus on olennaisesti lisääntynyt, kilpailu ja kansainvälisyys tuonut siihen omat muutoksensa, eli elinkustannusten suhteen oikean ryhmittelyn toteutus on varmaan aika hankalaa. Nyt kuitenkin on taas toteutettu talous-, työllisyys- ja työmarkkinapoliittinen sopimus ja siinä sitouduttu nyt jatkamaan tätä järjestelmää.

Valiokunta haluaa korostaa, että nyt hallituksen tulisi ryhtyä ripeästi selvitys- ja muihin toimenpiteisiin mahdollisuuksien mukaan kolmikantaperiaatetta noudattaen ja niin, että kalleusluokituksesta voitaisiin asteittain ryhtyä luopumaan vuodesta 1998 lukien. Samalla valiokunta sitten edellyttää hallituksen huolehtivan osaltaan siitä, että sellaiset lainvalmistelu- ja muut toimenpiteet, jotka mahdollistavat järjestelmästä luopumisen kokonaan vuoden 2000 alusta, pantaisiin käyntiin.

Arvoisa puhemies! Hallintovaliokunta pitää tässä tilanteessa lakiehdotusta tarpeellisena ja puoltaa yksimielisesti sen hyväksymistä.

Ed. Mikola: Arvoisa puhemies! Yhdyn siihen näkemykseen, jonka hallintovaliokunnan puheenjohtaja tässä esitti, eli tämä kalleusluokitus on aikansa elänyt ja nykyinen kalleusluokitus ei perustu enää mihinkään tutkittuun tietoon. Kuten kävi ilmi, niin vuonna 80 on viimeinen tutkimus tehty. Tällä hetkellä 62 Suomen kuntaa kuuluu I kalleusluokkaan, ja Suomessa on 455 kuntaa. On selvä epäkohta nykyisen järjestelmän säilyttämisessä.

Jos ajatellaan sitä, missä luokitus näkyy ihan käytännössä, se näkyy siinä, että jos henkilö käy I kalleusluokituksen kunnassa töissä ja asuu vaikka kuinka halvalla paikkakunnalla, hän saa palkan I kalleusluokan mukaan jnp. Tässä on ihan selviä vääristymiä tullut.

On oikeastaan valitettavaa, että eduskunkausittain hallituksesta riippumatta tätä on jatkettu. Tässä mielessä valiokunta on nähnyt tarpeelliseksi, että asteittainen purkaminen tulisi tapahtumaan parin vuoden kuluttua. Se on haluttu sanoa nimenomaan vuosilukuna sen takia, että alkaisi joutua todella tapahtua. Muutoin käy niin, että me odotamme taas neljä vuotta, ja kun neljä vuotta on mennyt, sanotaan, että ei taaskaan sitä voida purkaa, kun ei ole ryhdytty riittäviin toimenpiteisiin. Tämän takia tämä pitäisi saada pois. Tämä häiritsee monella tavalla kuntien keskinäistä oikeudenmukaisuutta ja myöskin asukkaita muun muassa sosiaalisissa tulonsiirroissa ja palkan saannissa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

8) Hallituksen esitys laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 104/1995 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 16/1995 vp

E n s i m m ä i n e n v a r a p u h e m i e s :
Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 16.

Keskustelu:

Ed. H y s s ä l ä : Arvoisa rouva puhemies! Olemme saaneet juuri hallitukselta uuden esityksen sairausvakuutuslain muuttamisesta, ja tämä hän koskee hammashuoltoa.

Hallituksen alkuperäisessä esityksessä, joka oli tehty sosiaali- ja terveysministeriössä virkautyönä, oli huomattavia puutteita, ja valiokuntakäsittelyn aikana jo ilmeni, että se oli aika yksipuolisesti esitetty. Kuultujen piiri oli aivan liian suppea. Kuitenkin viime aikoina on käyty laajastikin keskustelua eri esitysten yhteydessä siitä, että kun lainsäädäntöä muutetaan, kaikkia niitä osapuolia, joihin lainsäädäntö vaikuttaa, pitäisi kuulla. Tällöin tulisi varmistetuksi, että muutettavan lain merkitys tulisi riittävästi esille ja varsinkin tietysti sen taloudelliset vaikutukset. Lakiesitystä valmisteltaessa oli kyllä kuultu Kansaneläkelaitosta ilmeisesti talouspoliittisista syistä, ja lopputuloksenahan oli, että järjestelmällisestä

hammashuollosta ja sen korvaamisen laajentamisesta luovutaan.

Lakiesityksen valmistelun aikana olisi myös ollut syytä kuulla niitä tahoja, jotka tietävät väestön terveydellisestä tilanteesta suun sairauksien osalta. Näin ei kuitenkaan ollut tapahtunut. Terveyspoliittisilla seikoilla on huomattava vaikutus kuitenkin tämän lakimuutoksen perustelujen osalta. Väestön terveydentilan heikkeneminen aiheuttaa yhteiskunnalle myös taloudellisia lisäkustannuksia, joista tietenkin olisi mahdollisuus välttyä kattavalla sairausvakuutusjärjestelmällä.

Myöskään ei ollut otettu riittävästi huomioon sosiaalipoliittisia seikkoja tämän lain valmistelun yhteydessä. Hammashuollossahan sosiaaliluokkien erot hoitoon hakeutumisessa ovat muusta terveydenhuollosta poiketen huomattavan suuret. Sairauskuluvähennyksen poistamisen jälkeen pienituloiset ovat jääneet hammashoidon osalta erittäin huonoon asemaan. Tätä kuvaa hyvin se, että kuntien toimeentulotukimnot ovat nimenomaan hammashoitopalvelujen osalta merkittävästi lisääntyneet.

Tässä hallituksen uudessa esityksessä on positiivista se, että valiokuntakäsittelyn aikana siihen on saatu muutamia ratkaisevia parannuksia.

Ensinnäkin tietenkin suurin parannus on se, että tästä luopumisesta luovutaan eli esitetään, että tässä on vuoden mittainen selvittelyaika. Parannuksena alkuperäiseen esitykseen voidaan mainita myös mielenterveyspotilaiden mukaan ottaminen valiokunnan esitykseen. Täällä on suoranainen lause, jossa todetaan, että mielen terveyden hoitoon käytettyjen lääkkeiden vaikutus suun terveyteen saattaa olla hyvinkin ratkaiseva näitten potilaitten kohdalla ja se tulee huomioida.

Myös on erittäin positiivista se, että puhutaan eri ikäluokkien tasapuolisesta kohtelusta ja siitä, että myös on kiinnitettävä huomiota niihin ryhmiin, joiden terveyden ylläpitämiselle hampaiston kunnolla on erityistä merkitystä. Näitähän ovat juuri diabeetikot, reumapotilaat jne.

Vaikka tämä periaatteessa on hyvä esitys ja tässä vuoden aikana asiaa selvitetään, mielestämme kuitenkin huononnuks on se, että ehkäisevän hoidon korvausprosenttia ollaan laskemassa. Kuitenkin korkeatasoisella ehkäisevällä hoidolla ja tutkimuksella on Suomessa nimenomaan saavutettu erittäin hyviä tuloksia lasten ja nuorten suun terveydenhuollon alueella. Näin pitkällä aikavälillähän kustannukset myös alenevat ja tämä tietää kansantaloudellisia säästöjä, joskin

tietysti myös kansanterveydellinen merkitys on erittäin huomattava. Ehkäisevä työ on mahdollistanut Suomessa fluorin ja suomalaisen keksinnön, ksylytolin, laajamittaisen hyväksytyyn käytön väestötasolla. Sen takia ei olekaan mielekästä korvausprosentin laskeminen nimenomaan ehkäisevän hoidon alueella. Jos säästöjä välttämättä täytyy tältä momentilta löytää, pitäisi ottaa harkittavaksi, että vastaava säästösumma voitaisiin ottaa korjaavan hoidon osalta, jolloin nimenomaan pitkällä tähtäimellä säästöt koituisivat sekä kansanterveyden että kansantalouden eduksi.

Ed. R y h ä n e n : Arvoisa puhemies! Tämä esitys jatkaa sitä samaa linjaa, jota täällä on nähty jo pitemmän aikaa, eli tämä kuuluu niihin leikkauksiin, joiden taloudellisia eikä kansanterveydellisiä vaikutuksia ole tutkittu tai riittävästi selvitetty.

1.9.1964 voimaan tullut sairausvakuutuslaki on saanut kaikkialla, maailman laajuisestikin, erittäin paljon kiitosta ja nimenomaan sen preventiiviset periaatteet, terveydenhuollolliset periaatteet. Tätä lakia on viime aikoina voimakkaasti vesitetty muun muassa sillä tavalla, että kun lain mukaan korvataan tietyt prosenttimäärät hyväksytyyn taksan mukaisesta määrästä, taksat ovat jatkuvasti laahanneet pahasti jäljessä, niin että lopullinen korvaus terveydenhuollon kustannuksista on saattanut jäädä vain 10—20 prosentin tasolle. Käytännössä voidaan sanoa, että monilta osin sairausvakuutuslain merkitys on vesitetty lähes tyystin.

Vanhastaan tiedämme, että terveydenhoito on halvempaa kuin sairaudenhoito. Siksi on valitettavaa, että tässä nyt ollaan puuttumassa juuri ennalta ehkäisevän hoidon kehittämiseen, kun samaan aikaan kaikkialla, muun muassa Maailman terveysjärjestössä Who:ssa, korostetaan preventiivisen, ennalta ehkäisevän, terveydenhuollon kehittämistä nimenomaan tällaisena maailman laajuisena linjauksena.

Kuopion yliopistossa on turvattomuustutkimusten yhteydessä selvitetty, mitenkä lama on vaikuttanut ihmisten turvattomuuteen ja elämänolosuhteisiin. Siellä on havaittu huolestuneena se, että kun ihmiset eivät ole muusta, esimerkiksi työttömyyden tai lamasta johtuvan muun seikan johdosta pystyneet säästämään, he ovat säästäneet omasta terveydenhoidostaan ja erityisesti ennalta ehkäisevästä terveydenhoidosta ja vielä erityisesti hammashoidosta. Onkin nähtävissä, että vastaisuudessa, kun hammashoi-

don mahdollisuuksia vaikeutetaan, tämä tulee maksamaan yhteiskunnalle paitsi inhimillisesti myös taloudellisesti suuria summia. Olisi onnellista, jos nyt kaavailuista säästöistä voitaisiin tyystin luopua ja jatkaa sairausvakuutuslain kehittämistä nimenomaan preventiivisen terveydenhuollon suuntaan.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

9) Hallituksen esitys laiksi elinkeinonharjoittamisen oikeudesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 169/1995 vp
Talousvaliokunnan mietintö 20/1995 vp

E n s i m m ä i n e n v a r a p u h e m i e s :
Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 20.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

10) Lakialoite laiksi työttömyysvakuutusmaksusta vuonna 1996

Lähetekeskustelu
Lakialoite 57/1995 vp (Tennilä ym.)

E n s i m m ä i n e n v a r a p u h e m i e s :
Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan.

Keskustelu:

Ed. K u o p p a : Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys työnantajien työttömyysvakuutusmaksun alentamisesta merkitsee erityisesti suurille yrityksille huomattavia helpotuksia. On laskettu, että yli 5 miljoonan markan palkkasumman yritykset tulevat hyötymään tästä ratkaisusta noin 1,5 miljardia markkaa. Sen sijaan pienet yritykset tulevat hyötymään noin 400 miljoonaa markkaa. Vaikka erityisesti hallituksen esityksessä on perusteltu, että suosittaisiin pieniä yrityksiä, niin tässä tapahtuu päinvastoin.

Näin ollen tämä lakialoite, joka ed. Tennilän nimellä on jätetty eduskunnan käsiteltäväksi,

korjaisi tämän epäkohdan ja suosisi nimenomaan pieniä yrityksiä ja siirtäisi nämä maksut suuremmassa määrin suurten yritysten kannettavaksi. Suurten yritysten taloudellinen tilanne on tänä päivänä niin paljon hyvä, että ne kyllä pystyvät kantamaan nämä maksut. Kun esimerkiksi metsäteollisuus saneeraa voimakkaasti siitä huolimatta, että tulos on erinomainen, ne eivät ole työllistämässä yhtään enempiä, vaikka maksuhelpotuksia tulee. Tämän johdosta olisi tarpeellista, että näiltä yrityksiltä kerättäisiin korkeasuhdanteen aikana työttömyysvakuutusmaksua entisen suuruisena eikä näitä ylimääräisiä alennuksia annettaisi. Sitä kautta voitaisiin rahoittaa työttömyysturvan taso, ettei sitä tarvitsisi leikata niin rajusti kuin nyt hallitus esittää.

Ed. H y s s ä l ä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Kuoppa oli ihan oikeassa tässä, että hallituksen esitys siirtää voimakkaasti kevennyksiä suurteollisuuden ja suuryritysten puolelle. On aivan selkeästi osoitettu, että siitä hyötyvät eniten juuri tällaiset yritykset kuin Nokia, Valmet, Posti, Helsingin kaupunki ym. ja kärsivät eniten pienet yritykset, jotka työllistävät eniten. Tuntuu ihmeelliseltä, että kun hallitusohjelmassa kannetaan huolta pk-sektorista ja sen työllistävyydestä, kaikki toiminta kuitenkin viittaa juuri päinvastaiseen.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Täytyy olla vähän toistakin mieltä, harvoin kyllä, mutta minä en kyllä aina oikein ymmärtänyt tätä asiaa, mitä tässä puhutaan. Hallituksen esityksen mukaan 96 työttömyysvakuutusmaksu olisi 4 prosenttia yli 5 miljoonan markan palkkasummiin osalta ja sen alapuolella 1 prosentti. Nyt ed. Tennilä esittää, että paljon työllistäviltä yrityksiltä maksu tulisi 6,1 prosenttiin.

En minä oikein ymmärrä tätä, minkä vuoksi pitää rangaista sellaisia yrityksiä, jotka työllistävät paljon. Arvo näille pienillekin yrityksille, yhden, kaksi, kolme taikka kymmenen, kaksikymmentä työntekijää työllistävälle, mutta minkä takia pitää rangaista niitä, jotka todella paljon työllistävät suomalaisessa yhteiskunnassa mahdolluilla maksuilla. Jopa saattaa teoreettisesti ajateltuna käydä niin, että joku saattaa välttää investoimasta ja nostamasta palkkasummia tietyn 5 miljoonan markan yli, jotta ei joutuisi maksamaan ed. Tennilän esittämää 6,1 prosenttia työttömyysvakuutusmaksua.

Ei tämä asia niin yksinkertainen ole kuin sen luullaan olevan. Tämä on aina kiusannut minua,

mutta ei sen tarvitse alkaa muita kiusata, koska se vain minua kiusaa, kun minä en käsitä asioita. Tällainenkin asia tässä kyllä täytyy ottaa huomioon, että kyllä tässä nyt rangaistaan aika raskaasti niitä, jotka paljon työllistävät. Vähän työllistävät ovat aika helpolla tässä, mutta minun mielestäni pitäisi olla oikeastaan toisinpäin.

Ed. K u o p p a : Arvoisa puhemies! Ed. Aitoniemelle haluan huomauttaa, että lakiesityksessä lähdetään siitä, että on nimenomaan suuria yrityksiä. Tässä on myös uusia portaita. Kun käytiin ensimmäisen puheenvuoroni, totesin nimenomaan metsäteollisuusyritykset. Nyt muun muassa entinen Yhtyneet Paperitehtaat, mikä hänen nimensä nyt onkin, investoi useita miljardeja markkoja, mutta nämä investoinnit eivät tuo uusia työpaikkoja esimerkiksi Valkeakoskelle. Yhden käden sormin voidaan laskea uudet pysyvät työpaikat. Välillisesti kyllä investointi antaa työtä, mutta investoinnin jälkeen uudet työpaikat mahtuvat yhden käden sormiin.

Näin ollen näillä miljardivoittoja tekevillä yrityksillä ei ole tarvetta missään tapauksessa saada näitä alennuksia, koska niiden työllistäminen ei perustu sosiaaliturvamaksuun, ei työttömyysvakuutusmaksuun eikä muuhunkaan. Ne työllistävät vain, jos niillä on nimenomaan tarve. Sosiaaliturvamaksut eivät ratkaise suurten metsäteollisuusyritysten työllistämispoliittikkaa. Se on nähty aivan varmasti. Myös uudet tiedot, joita ne ovat ilmoittaneet, tukevat tätä käsitystä.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Ed. Kuopalle huomautan, että kerätään sitten nämä kaikki teidän vihaamanne metsäteollisuusyritykset, ne jotka tekevät miljardivoittoja, samaan pottiin ja laitetaan niille tämä 6,1 prosenttia. Mutta on sellaisiakin yrityksiä, jotka työllistävät varmasti, maksavat palkkoja yli 5 miljoonan markan, maksavat korkeata työttömyysvakuutusmaksua, mutta eivät kerää miljardivoittoja, ed. Kuoppa. Ei tätä tällä tavalla hoideta. Lyödään ne Valkeakosken tehtaat, Serlachiukset ja muut vihatut firmat samaan nippuun ja siirretään ne sinne rangaistuslistalle, jossa maksu on 6,1 prosenttia, mutta jätetään ne huonosti menevät yritykset, jotka siitä huolimatta työllistävät. Tämä homman on vähän massahommaa. Minä alan entistä vähemmän ymmärtää tätä asiaa.

Ed. K u o p p a : Rouva puhemies! Ed. Aitoniemelle haluan todeta, että me emme vihaa mis-

sään tapauksessa näitä suuria metsäteollisuusyrityksiä. Ne ovat erittäin tärkeitä, mutta niiden taloudellinen asema on niin hyvä, että ne eivät tarvitse tällaisia silakkarahoja, niin kuin tässä nyt on. Metsäteollisuusyritykset ovat melkein jo nipussa. Suomessa ei ole enää kuin pari kolme isoa yritystä, ja näyttää siltä, että kun tämä Merita tai Lenita, mikä pankki tämä on, vähän aikaa saa huseerata, Suomessa ei ole kuin yksi metsäteollisuusyritys. Kyllä tässä sillä tavalla käy.

Toivoisin, että ed. Aittoniemi lukisi tämän lakialoitteen ennen kuin rupeaa arvostelemaan sitä. Mielestäni rahaa pitää ottaa sieltä, mihin sitä kohtuuttomasti kasaantuu, eikä niiltä, joilla sitä ei ole.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Ensimmäinen varapuhemies:
Eduskunnan seuraava varsinainen täysistunto on ensi torstaina kello 18, kyselytunti ensi torstaina kello 16.30.

Täysistunto lopetetaan kello 15.37.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Jouni Vainio

